

# **Obraćanje Donalda S. Haysa, prvog zamjenika visokog predstavnika na konferenciji Vijeća evrope o lokalnoj samoupravi**

Dame i gospodo,

U utorak sam imao priliku obratiti se grupi općinskih načelnika i stručnjaka u oblasti lokalne samouprave, na sastanku koji je organizirala Friedrich Ebert fondacija. Jučer sam posjetio Vitez, gdje sam se sastao sa načelnicima općina Srednjobosanskog kantona, a danas imam veliku čast da učestvujem u ovoj konferenciji Vijeća Evrope o lokalnoj samoupravi.

Sve veća pažnja koja je posvećena budućnosti lokalne samouprave direktan je rezultat aktivnosti koje je poduzeo Federalni parlament kako bi usvojio potrebne izmjene i dopune Ustava i zakon o njihovoj provedbi, čime će se omogućiti direktan izbor načelnika ove godine. Iz razgovora sa načelnicima potpuno je jasno da sve više raste interes općinskih vlasti da u pozitivnom smislu izmijene političko okruženje u BiH, te da svoje aktivnosti sve više usmjeravaju u tom pravcu.

Značajno je da je odluka Parlamenta o direktnom izboru načelnika u Federaciji BiH odraz veoma široke podrške koju je ova inicijativa dobila od građana – ankete su pokazale da oko 80% i više građana aktivno podržavaju direktan izbor načelnika.

Građani potpuno opravdano ovu reformu doživljavaju kao način da se poboljša i unaprijedi općinska vlast – nivo vlasti koji

direktno utiče na njihove živote – te način da se ispravi redoslijed prioriteta koji redovno prevladava u bosanskohercegovačkoj politici.

U bilo kojoj organizaciji, oni koji se nalaze na vrhu hijerarhijske ljestvice obično žele kontrolisati program djelovanja, osim ako nisu prisiljeni da polažu odgovornost dioničarskim vlasnicima organizacije. Ovakav pristup potpuno je jednak u bilo kojoj vrhunskoj kompaniji kao i u političkom sistemu u Bosni i Hercegovini. Nažalost, dioničari i građani često dijele istu sudbinu, jer ih drže u mraku i od njih samo traže da plate račune.

Općine su se tradicionalno uklapale u ovaj sistem kao produžena ruka vodećih političkih krugova na samom dnu političkog sistema. Međutim, suočene sa hroničnim nedostatkom novca i drugih sredstava, općine sve više i češće odražavaju svakodnevne napore i borbu svojih građana da sistem učine funkcionalnim. Veoma često se dešava da napredne općine moraju raditi u situaciji kada su suočene sa ravnodušnošću, ili čak i potpuno otvorenom *opozicijom*, barem nekih od vodećih političkih stranaka.

Dozvolite da budem potpuno jasan. Putujući tokom proteklih 18 mjeseci širom ove zemlje sastajao sam se sa načelnicima i građanima i slušao što imaju reći, i bili su potpuno jasni – trenutni sistem ne zadovoljava potrebe i ne pruža očekivane usluge građanima. Mogu vas uvjeriti da sam stao na stranu onih načelnika koji obavljaju izvrstan posao, usprkos svim nejednakim izazovima i preprekama sa kojima se suočavaju, kako bi poboljšali živote građana u svojim zajednicama.

Naravno, nisu svi načelnici uzori kvaliteta – u svakom sistemu ima i načelnika koji ne mogu i neće da postignu kvalitet. Ima i načelnika koji su postavljeni na ta mjesta samo da, iz ovog ili onog razloga, drže taj položaj ili blokiraju reforme. Takve se stvari dešavaju u cijelom svijetu. Ipak, postoje i muškarci i žene na čelu bh. općina sa kojima je zadovoljstvo

raditi – koji imaju viziju, opredjeljenost, integritet i dar i čije zajednice uživaju blagodeti tih osobina.

Mnoge od njih vidim u ovoj prostoriji.

Ono što mi želimo je da općinskim načelnicima sa naprednim stavovima damo sredstva koja su im potrebna da proširuju svoja nastojanja. Također želimo više takvih ljudi na funkciji općinskog načelnika i nadamo se da će to biti jedan od pozitivnih rezultata izbora od 2. oktobra.

Nisu svi progresivni načelnici pripadnici jedne stranke, nisu istih godina niti su svi iz jednog dijela zemlje – ali, kako sam spomenuo jučer u Vitezu, političke stranke bi zasigurno napravile pravi potez ukoliko bi iskoristile oktobarske izbore da uvedu nova lica sa progresivnim idejama. Općinski nivo vlasti se prepušta dinamičnom vođstvu. Dok se političar mlađi od 35 godina može smatrati nedovoljno iskusnim za funkcije na entitetskom ili državnom nivou, takva osoba zaista može učiniti mnogo na općinskom nivou. Općinski načelnici mogu postići mnogo toga, a mladim, energičnim načelnicima ne nedostaje kredibilitet samo zato što su relativno mladi.

Neki mogu zagovarati da suviše polažem u sposobnost općinskih načelnika i funkcionera kada je riječ o promjeni prirode politike u BiH, čak iako se radi o mladim načelnicima i energičnim općinskim funkcionerima.

Ne mislim da je tako.

Radi se o nivou vlasti koji predstavlja ključnu tačku preplitanja politike i interesa građana – u svakodnevnom životu građana, nivou na kojem je to mnogo jače izraženo nego u kantonu ili entitetu. To je upravo optimalno mjesto za početak.

Francuski predsjednik Charles De Gaulle je dao jedan čuveni komentar “Došao sam do zaključka da je politika suviše ozbiljna stvar da bi se prepustila političarima.” Pa, općinski

nivo je instanica na kojoj građani mogu početi vraćati politiku u svoje ruke. Ne možemo učiniti ovu zemlju funkcionalnom dok ne oslobodimo njen potencijal. A da bismo to uradili moramo građane staviti na prvo mjesto i omogućiti im da učestvuju u donošenju odluka.

Hvala